

DOI: 10.33994/kndise.2024.69.14
УДК 340(477)

Лариса Анатоліївна Шевченко

Кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри державно-правових дисциплін, кримінального права і процесу Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

ORCID: 0000-0002-0453-5892, e-mail: spunky210388@gmail.com

Імплементация міжнародних етичних стандартів юридичної діяльності у правову систему України

У статті висвітлено аналіз проблем, пов'язаних із впровадженням міжнародних етичних стандартів у правову систему України. Визначено шляхи подолання цих проблем: регулювання процесу ратифікації міжнародних договорів; інтеграція міжнародних етичних стандартів у національне законодавство; поліпшення діяльності кваліфікаційних комісій з контролю за дотриманням етичних правил; створення незалежних механізмів контролю; розвиток системи неперервної юридичної освіти, орієнтованої на міжнародні етичні стандарти; співпраця з міжнародними організаціями, що спеціалізуються на цьому питанні.

Ключові слова: міжнародний стандарт; правова система; юридична діяльність; імплементация; ратифікація; національне законодавство; міжнародні угоди; етичні норми; кодекс етики; кваліфікаційна комісія; омбудсман.

Постановка проблеми. Сучасні глобалізаційні процеси формують основи розвитку світової спільноти та порядок співіснування держав у третьому тисячолітті. Шлях до європейської інтеграції України є свідомим вибором громадян та влади держави, спрямованим на зміцнення суверенітету, національної безпеки, піднесення свободи та гідності людини до найвищих рівнів, забезпечення територіальної цілісності країни та гарантування прав та свобод особистості. Ці зовнішньополітичні пріоритети вимагають перегляду концептуальних засад правової політики держави та їх відповідності міжнародним стандартам. Особливої уваги потребує узгодження етичних норм правничої діяльності з міжнародними стандартами, оскільки роль юридичної сфери полягає у створенні умов для захисту прав та свобод людини та громадянина. Інтеграція міжнародних етичних стандартів у національну правову систему сприятиме формуванню власної моделі етичних норм у цій галузі.

Актуальність окресленої проблеми недвозначна, оскільки на сучасному етапі гарантування дотримання визнаних міжнародних етичних стандартів у діяльності юристів виходить за межі однієї країни, що пов'язано з розширенням співробітництва між державами на різних рівнях та необхідністю його правового забезпечення згідно з найвищими етичними стандартами.

У статті 3 Конституції України визначено першочерговий обов'язок держави — забезпечувати права і свободи людини, які включають життя та здоров'я, безпеку та недоторканість, гідність та честь, як найвищі цінності [1]. Належна реалізація міжнародних етичних стандартів у сфері юридичної діяльності, які закріплені у «Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод» [2], висновках Європейського суду з прав людини та інших міжнародних актах, є запорукою ефективного виконання цього конституційного принципу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останнім часом питання імплементації міжнародних етичних норм у національну правову систему України активно досліджується науковцями, що викликано необхідністю узгодження спільних норм юридичної діяльності в різних країнах. Наукова спільнота зосереджується на дослідженні імплементації міжнародних стандартів юридичної професії у таких напрямках: функціонування правової системи України у контексті європейських та міжнародних стандартів правничої професії (В. Сущенко та ін.); адаптація досудового розслідування до міжнародних стандартів (Е. Аречага, О. Виноградова, Ж. Жуковська, О. Хабло та ін.); етика прокурорів України як відображення міжнародних професійних стандартів (А. Лапкін, М. Сальніков, С. Петров, А. Шульга, О. Шандула та ін.); впровадження міжнародних норм у судову систему та судочинство (В. Бринцев, В. Кривенко, О. Карпушова, Р. Воманюк, О. Саленко та ін.); використання міжнародних стандартів у діяльності адвокатів (Н. Бакаянова, І. Бондар, Т. Вільчик, Я. Жукорська, О. Можайкіна, В. Святоцька та ін.). Однак сьогодні особливо актуальним є дослідження імплементації міжнародних етичних стандартів юридичної діяльності у правову систему України.

Мета дослідження. Проведення аналізу проблем імплементації міжнародних етичних стандартів юридичної діяльності в українську правову систему та визначенні шляхів їх подолання.

Викладення основного матеріалу. Необхідною передумовою процесів інтеграції, що мають місце сьогодні у світі, є формування спільного правового простору для регулювання відносин між країнами шляхом узгодження національного законодавства з загальновизнаними міжнародними стандартами. У цьому контексті важливо звернутися до розуміння поняття «міжнародний правовий стандарт». Як правило, воно визначається як мінімальні вимоги, установлені міжнародними правовими актами, яких повинні дотримуватися всі держави у процесі національної законотворчості [3, с. 51]. Дослідниця С. Ляхвіненко подає визначення поняття у двох аспектах: довготривала практика співробітництва держав та фіксація у міжнародних правових актах, що є джерелами

права [4, с. 671]. Аналіз такого розуміння дозволяє виділити основні ознаки міжнародного правового стандарту: комплекс загальноприйнятих цінностей, принципів та норм; присутність у міжнародних договорах; використання у діяльності міжнародних юридичних установ.

На думку В. Сущенка, діяльність правників, незалежно від їх статусу, у країнах, що належать до основних правових систем світу, повинна підпорядковуватися міжнародним документам правничих професійних організацій та вимогам міжнародно-правових та політичних організацій, які регулюють діяльність членів цих організацій [5, с. 23].

Погоджуючись із дослідниками щодо необхідності узгодження законодавства України на різних рівнях з міжнародними стандартами юридичної діяльності, до таких актів відносимо: Загальну Декларацію прав людини (1948) [6], Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод (1950) [7], Міжнародний пакт про громадянські та політичні права (1966) [8], Кодекс поведіння посадових осіб з підтримання правопорядку (1979) [9], Основні принципи незалежності судових органів (1985) [10], Загальний кодекс правил для адвокатів країн Європейського Співтовариства (1988) [11], Рекомендацію № (94) 12 «Незалежність, дієвість та роль суддів» (1994) [12], Європейську хартію про закон «Про статус суддів» (1998) [13], Хартію Європейського Союзу про основні права (2000) [14], Рекомендацію № 2000/19 «Про роль державної прокуратури в системі кримінального судочинства» (2000) [15], Резолюцію 2004/32 Комісії ООН з прав людини «Цілісність судової системи» (2004) [16], Резолюцію 2858 (XXVI) ГА ООН «Права людини при здійсненні правосуддя» (2005) [17], Конвенцію ООН проти корупції (2003) [18], Бангалорські принципи поведінки суддів (2006) [19].

Аналіз наведених та інших міжнародно-правових актів, які розглядаються як сучасні стандарти професії правника, підтверджує, що всі вони містять етичні норми і принципи, цінності та ідеї, які є загально-визнаними у світовому правовому просторі. Це природно, оскільки підвищені вимоги до етики поведінки правника визначаються особливостями правничої діяльності та місією, яку виконує професія юриста у суспільстві.

Варто відзначити, що роль правознавця визначається Конституцією України через норми, що проголошують пріоритет права, необхідність захисту прав та свобод людини, а також здійснення правозахисної та законодавчої діяльності в інтересах суспільства. Місія правників полягає у служінні громадянам, задоволенні потреб суспільства у забезпеченні порядку та справедливості на основі гуманізму і правди.

Незважаючи на велику кількість юристів, підготовку яких здійснюють заклади вищої освіти України, життєва практика підтверджує, що кількість висококваліфікованих представників цієї професії є недостатньою. Така ситуація обумовлена неможливістю чіткого визначення меж між професійними та особистісними якостями фахівця в цій галузі. У більшості випадків якість виконання професійних обов'язків правника безпосередньо залежить від його моральності, рівня розвитку

уявлень про добро, справедливість, гуманність, честь та інші характеристики, які є важливими для захисту від протиправних дій. Лише особистості з високим рівнем моральних цінностей, які мають відповідну професійну підготовку, можна довірити вирішення долі інших людей. Правосвідомість юриста повинна базуватися на чіткому розумінні відповідальності за кожне прийняте рішення, яке може вплинути на забезпечення правопорядку в державі.

З урахуванням вищевикладеного, необхідність дотримання правником системи етичних принципів і норм його професійної діяльності є основною вимогою суспільства, що розвивається за правовими стандартами. Завдання розробки етичних стандартів для працівників правничої сфери визначається цілями юридичної діяльності і включає: контроль за моральністю фахівців цієї галузі відповідно до ключових етичних категорій; встановлення морально-етичних основ ділової комунікації; підвищення престижу професії юриста в суспільстві; забезпечення гармонії переконань особистості та їх вияву зовні.

Згідно з думкою науковців [3–5], важливим кроком у зміцненні демократичних інституцій та гарантуванні прав громадян є впровадження міжнародних стандартів правничої професії у національну правову систему України. Проте, цей процес стикається з рядом проблем, які потребують удосконалення та аналізу.

1. Ратифікація міжнародних договорів, що визначають етичні стандарти правничої професії, має тривалий та нормативно не врегульований характер. Наприклад, Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод, підписана 04.11.1950 р., ратифікована 17.07.1997 р., набрала чинності для України 11.09.1997 р.; Міжнародний пакт про громадянські та політичні права, підписаний 16.12.1966 р., ратифікований Україною 19.10.1973 р.; Конвенція ООН проти корупції, підписана у 31.10.2003 р., ратифікована 18.10.2006 р., набрала чинності для України 01.01.2010 р. Така затримка у ратифікації угод може вплинути на їхню ефективність у національній правовій системі, оскільки саме процес ратифікації має забезпечити створення системи джерел національного права.

2. Упровадження міжнародних етичних стандартів у національні нормативні акти. В Україні розроблено низку національних етичних стандартів професії правника: Кодекс професійної етики судді [21], Кодекс професійної етики та поведінки прокурорів [22], Правила адвокатської етики [23]; Правила професійної етики нотаріусів України [24], проте їхня ефективність та відповідність міжнародним стандартам потребує подальшого аналізу та удосконалення. Такі національні акти включають положення про конфлікт інтересів, корупцію, обов'язки щодо збереження конфіденційності та інші принципи, що визначені міжнародними стандартами.

Отже, для успішного впровадження міжнародних стандартів правничої професії у національну правову систему України необхідно раціонально вирішувати проблеми, які виникають у процесі ратифікації та адаптації цих стандартів до національного законодавства.

Органи самоврядування, такі як всеукраїнські конференції та з'їзди правників, грають важливу роль у розробці стандартів правничої професії. Їхня участь забезпечує колегіальність і мотивацію виконання етичних вимог, оскільки ці стандарти виробляють не ззовні, а за участю корпоративної спільноти правників [25, с. 80]. Наприклад, Етичні правила правника, затверджені Правничою асамблеєю Всеукраїнської громадської організації «Асоціація правників України», стали імплементацією в українське законодавство міжнародних норм, прийнятих Радою Міжнародної асоціації юристів 20 вересня 2006 р. у Чикаго. Правила ґрунтуються на тому, що «правники є професіоналами у галузі права, які здійснюють свою діяльність за різними юридичними спеціальностями та ставлять інтереси закону, правосуддя, своїх довірителів вище власних, а також прагнуть здобути повагу до верховенства права» [26]. Проте, як відзначає В. Сущенко, ці нормативні акти не завжди детально розглядають способи і засоби реалізації міжнародних стандартів юридичної діяльності у функціонуванні національної правової системи. Тому важливо продовжувати розвивати та удосконалювати механізми впровадження цих стандартів у практичну діяльність правників [5, с. 23].

3. Підвищення якості діяльності кваліфікаційних комісій з контролю за дотриманням професійних етичних правил у правничій практиці. Такі комісії повинні мати чітко регламентовані процедури та обґрунтовані критерії оцінки виконання етичних правил. Тільки такий підхід забезпечить ефективний контроль за дотриманням етичних норм у професійній діяльності юриста.

Вища кваліфікаційна комісія суддів України відіграє ключову роль у оцінці дотримання етичних стандартів суддями. Її завданням є забезпечення відповідності особистості судді вимогам професійної етики. Для цього створена Громадська рада доброчесності, яка надає висновки про дотримання або недотримання суддею етичних стандартів [25, с. 81]. Оцінка дотримання етичних вимог прокурорами здійснюється Радою прокурорів України, яка є вищим органом самоврядування службовців прокуратури, а також кваліфікаційно-дисциплінарною комісією прокурорів у разі дисциплінарного провадження. Вища рада правосуддя відповідає за оцінку дотримання стандартів професійної етики як суддями, так і прокурорами. Цей орган має важливе завдання забезпечення етичної поведінки у судовій та прокурорській системах. Крім цього, в Україні існують інші органи, такі як Державне бюро розслідувань, Вищий антикорупційний суд, Національне агентство з питань запобігання корупції та інші, які також можуть відігравати важливу роль у нагляді та контролі за дотриманням міжнародних етичних стандартів правничої професії. Їхня діяльність спрямована на запобігання корупції та забезпечення додержання високих стандартів етики у правозастосуванні.

4. Розробка системи теоретичного навчання, практичної підготовки та тренінгів, спрямованих на орієнтацію на міжнародні етичні стандарти правничої професії. Це допоможе підвищити рівень знань і розуміння

службовцями необхідності дотримання етичних стандартів та принципів у своїй роботі. Системна і послідовна інтеграція міжнародних етичних стандартів правничої професії в національну правову систему України є надзвичайно важливою для підвищення якості правосуддя та забезпечення захисту прав і свобод громадян. Важливо, щоб така система навчання була доступною та ефективною для всіх правників, незалежно від їхнього рівня кваліфікації та стажу.

Україна вже має певний досвід у цьому напрямі, зокрема, щодо підготовки прокурорів та суддів. Суб'єкти здійснення спеціальної підготовки та підвищення кваліфікації цих категорій правників визначаються ст. 19 та ст. 33 Закону України «Про прокуратуру» [27], ст. 57 та ст. 77 Закону України «Про судоустрій та статус суддів» [28]. Тренінговий центр прокурорів України та Національна школа суддів України здійснюють підготовку, до якої включено питання професійної етики. Працівники адвокатського корпусу мають можливість оволодівати питаннями професійної етики перед складанням кваліфікаційного іспиту, а визначення суб'єкта підвищення кваліфікації здійснюється органами самоврядування адвокатів [25, с. 80].

Проте, для успішної інтеграції міжнародних етичних стандартів у національну правову систему необхідно продовжити розвивати цей напрям у навчальних закладах і органах професійної підготовки, забезпечуючи повне охоплення тем етики та стандартів поведінки. Також важливо забезпечити постійне підвищення кваліфікації для вже працюючих правників з урахуванням міжнародних етичних норм.

На наш погляд, імплементації міжнародних стандартів юридичної діяльності у правову систему України може сприяти:

- створення незалежних механізмів контролю за дотриманням етичних норм, таких як комісії з етики чи омбудсманів, що може значно покращити нормативну культуру та забезпечити дотримання етичних стандартів серед правників;
- активізація участі громадянського суспільства, у тому числі неурядових організацій, у моніторингу діяльності державних органів та інформуванні громадськості про порушення етичних стандартів правниками, що сприятиме створенню прозорого та відкритого суспільства, де державні структури працюють на користь громадян та дотримуються високих стандартів етики;
- співробітництво з міжнародними організаціями, які займаються розробкою та впровадженням міжнародних етичних стандартів правничої професії, що дозволить використовувати передові практики та знання для покращення власної правової системи (обмін досвідом, навчання та розробка спільних проектів з метою підвищення якості правосуддя та дотримання етичних стандартів).

Узгоджена діяльність усіх зацікавлених сторін, включаючи уряд, громадянське суспільство та міжнародні партнери, є ключовим чинником

успішної імплементації міжнародних етичних стандартів у національну правову систему.

Висновки. Аналіз проблем, пов'язаних з імплементацією міжнародних стандартів юридичної діяльності у правову систему України, дозволив визначити шляхи їх подолання: нормативне врегулювання процесу ратифікації міжнародних договорів; впровадження міжнародних етичних стандартів у національні нормативні акти; підвищення якості діяльності контролюючих органів; розробка системи підготовки та навчання для правників; створення незалежних механізмів контролю та співробітництво з міжнародними партнерами.

Перелік посилань

1. Конституція України. *Відомості Верховної Ради*. 1996. № 30. Ст. 141. URL: <https://bit.ly/3r32yQl>.
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (Європейської конвенції з прав людини) : Підписана 4.XI.1950, Рим. URL: <https://bit.ly/3jPTE9r>.
3. Бринцев В. Д. Стандарти правової держави: втілення у національну модель організаційного забезпечення судової влади : монографія. Харків : Право, 2010. 464 с.
4. Ляхвіненко С. М. Міжнародні правові стандарти: до визначення поняття та видової характеристики. *Держава і право*. 2011. Вип. 51. С. 666—672.
5. Сущенко В. М. Європейські та міжнародні стандарти правничої професії в контексті функціонування правової системи України. *Наукові записки НаУКМА. Юридичні науки*. 2016. Т. 181. С. 22—25.
6. Загальна Декларація прав людини від 10 грудня 1948 р. URL: <https://bit.ly/3LYYvAE>.
7. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04 листопада 1950 р. URL: <https://bit.ly/3zdJ0xd>.

References

- Constitution of Ukraine. Bulletin of the Verkhovna Rada. 1996. No. 30. Article 141. URL: <https://bit.ly/3r32yQl> [in Ukrainian].
- Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms (European Convention on Human Rights): Signed on 4.XI.1950, Rome. URL: <https://bit.ly/3jPTE9r> [in Ukrainian].
- Bryntsev, V. D. (2010). Standards of the Rule of Law: Implementation in the National Model of Organizational Support of the Judiciary : monograph. Kharkiv : Pravo. 464 p. [in Ukrainian].
- Lyakhvinenko, S. M. (2011). International Legal Standards: Towards Defining the Concept and Specific Characteristics. *State and Law*. Iss. 51. Pp. 666—672 [in Ukrainian].
- Sushchenko, V. M. (2016) European and International Standards of the Legal Profession in the Context of the Functioning of the Legal System of Ukraine. *Scientific Notes of NaUKMA. Legal Sciences*. Vol. 181. Pp. 22—25 [in Ukrainian].
- Universal Declaration of Human Rights of December 10, 1948. URL: <https://bit.ly/3LYYvAE> [in Ukrainian].
- Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms of November 4, 1950. URL: <https://bit.ly/3zdJ0xd> [in Ukrainian].

8. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права від 16 грудня 1966 р. URL: <https://bit.ly/3KgCw7a>. International Covenant on Civil and Political Rights of December 16, 1966. URL: <https://bit.ly/3KgCw7a> [in Ukrainian].
9. Кодекс поведення должностных лиц по поддержанию правопорядка: резолюция 34/169 Генеральной Ассамблеи ООН от 17 декабря 1979 года. URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/code_of_conduct.shtml. Code of Conduct for Law Enforcement Officials of December 17, 1979. URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/code_of_conduct.shtml [in Russian].
10. Основні принципи незалежності судових органів від 06.09.1985. URL: <https://bit.ly/42P9CCd>. The basic principles of the independence of the judiciary from September 6, 1985. URL: <https://bit.ly/42P9CCd> [in Ukrainian].
11. Загальний кодекс правил для адвокатів країн Європейського Співтовариства від 01.10.1988. URL: <https://bit.ly/3IPX1OK>. General code of rules for lawyers of the countries of the European Community of October 1, 1988. URL: <https://bit.ly/3IPX1OK> [in Ukrainian].
12. Рекомендація № (94) 12 «Незалежність, дієвість та роль суддів» від 13.10.1994. URL: <https://bit.ly/3nshs4D>. Recommendation No. (94) 12 «Independence, Effectiveness and Role of Judges» of October 13, 1994. URL: <https://bit.ly/3nshs4D> [in Ukrainian].
13. Європейська хартія про закон «Про статус суддів» від 10.07.1998. URL: <https://bit.ly/40HRcS7>. European Charter on the Law «On the Status of Judges» of July 10, 1998. URL: <https://bit.ly/40HRcS7> [in Ukrainian].
14. Хартія Європейського Союзу про основні права від 07.12.2000. URL: <https://bit.ly/3FZthpf>. Charter of Fundamental Rights of the European Union of December 7, 2000. URL: <https://bit.ly/3FZthpf> [in Ukrainian].
15. Рекомендація «Про роль державної прокуратури в системі кримінального судочинства» від 06.10.2000 № 2000/19. URL: <https://bit.ly/3KgyvQ4>. Recommendation No. 2000/19 «On the role of the state prosecutor's office in the criminal justice system» dated October 6, 2000. URL: <https://bit.ly/3KgyvQ4> [in Ukrainian].
16. Резолюція 2004/32 Комісії ООН з прав людини «Цілісність судової системи» від 19.04.2004. URL: <https://bit.ly/3nomUWd>. Resolution 2004/32 of the United Nations Commission on Human Rights on the 'Integrity of the Judiciary' of April 19, 2004. URL: <https://bit.ly/3nomUWd> [in Ukrainian].
17. Резолюція 2858 (XXVI) ГА ООН «Права людини при здійсненні правосуддя» від 16.12.2005. URL: <https://bit.ly/4OpE8Rw>. Resolution 2858 (XXVI) of the UN General Assembly «Human rights in the administration of justice» of December 16, 2005. URL: <https://bit.ly/4OpE8Rw> [in Ukrainian].
18. Бангалорські принципи поведінки суддів від 27.07.2006. URL: <https://bit.ly/431rkmr>. Bangalore Principles of Judicial Conduct dated July 27, 2006. URL: <https://bit.ly/431rkmr> [in Ukrainian].

19. Конвенція ООН проти корупції від 31.10.2003. URL: <https://bit.ly/40nUH0s>. UN Convention against Corruption of October 31, 2003. URL: <https://bit.ly/40nUH0s> [in Ukrainian].
20. Про юридичну (правничу) освіту і загальний доступ до правничої професії : Закон України (проект) від 28.09.2017 № 7147. URL: <https://bit.ly/3n4uFk8>. On Legal Education and General Access to the Legal Profession: Draft Law of Ukraine dated September 28, 2017, No. 7147. URL: <https://bit.ly/3n4uFk8> [in Ukrainian].
21. Кодекс професійної етики судді : затверджено V з'їздом суддів України 24.10.2002. URL: <https://bit.ly/3lStdRm>. Code of Professional Ethics of a Judge: Approved by the 5th Congress of Judges of Ukraine on 10/24/2002. URL: <https://bit.ly/3lStdRm> [in Ukrainian].
22. Кодекс професійної етики та поведінки прокурорів : затверджено Всеукраїнською конференцією прокурорів від 27.04.2017. URL: <https://bit.ly/3ZmaBa9>. Code of Professional Ethics and Conduct of Prosecutors: Approved by the All-Ukrainian Conference of Prosecutors on April 27, 2017. URL: <https://bit.ly/3ZmaBa9> [in Ukrainian].
23. Правила адвокатської етики : затв. звітно-виборним з'їздом адвокатів України 2017 року 09.06.2017 р. URL: <https://bit.ly/3KgD2C0>. Rules of lawyer ethics: approved by the 2017 reporting and election congress of lawyers of Ukraine on June 9, 2017. URL: <https://bit.ly/3KgD2C0> [in Ukrainian].
24. Про затвердження Правил професійної етики нотаріусів України : наказ Міністерства юстиції України від 07.06.2021 № 2039/5. URL: <https://bit.ly/3M0tXi5>. On the Rules of Professional Ethics for Notaries of Ukraine: Order of the Ministry of Justice of Ukraine dated 07.06.2021 No. 2039/5. URL: <https://bit.ly/3M0tXi5> [in Ukrainian].
25. Лапкін А. Гарантії дотримання норм професійної етики суддею, прокурором і адвокатом (на прикладі України). *Political and Legal Studies*. Vol. 1, Issue 2 (June 2022): Pp. 76—85. URL: <https://bit.ly/3G0jKl1>. Lapkin, A. (2022). Guarantees of compliance with professional ethics norms by judges, prosecutors, and lawyers (with Ukraine as an example). *Political and Legal Studies*. Vol. 1. Iss. 2. Pp. 76—85. URL: <https://bit.ly/3G0jKl1> [in Ukrainian].
26. Етичні правила правника : затверджено Правничою асамблеєю Всеукраїнської організації «Асоціація правників України» 05.10.2023. URL: <https://bit.ly/3nm1hWq>. Ethical rules of a lawyer: approved by the Legal Assembly of the All-Ukrainian organization «Association of Lawyers of Ukraine» on October 5, 2023. URL: <https://bit.ly/3nm1hWq> [in Ukrainian].
27. Про прокуратуру : Закон України від 14.10.2014 № 1697-VII. URL: <https://bit.ly/3zh3fdn>. On the Prosecutor's Office: Law of Ukraine dated 14.10.2014 No. 1697-VII. URL: <https://bit.ly/3zh3fdn> [in Ukrainian].
28. Про судоустрій та статус суддів : Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII. URL: <https://bit.ly/3LX4Qwv>. On the judiciary and the status of judges: Law of Ukraine dated 02.06.2016 No. 1402-VIII. URL: <https://bit.ly/3LX4Qwv> [in Ukrainian].

Implementation of international ethical standards of legal activity in the legal system of Ukraine

L. Shevchenko

The article provides an analysis of the problems of implementing international ethical standards of the legal profession into the Ukrainian legal system and identifies ways to overcome them. The implementation of international ethical standards of the legal profession into the national legal system of Ukraine is a crucial step in strengthening democratic institutions and guaranteeing the rights of Ukrainian citizens. However, this process requires improvement, analysis, and overcoming of a range of problems, including issues related to the ratification of international acts, control by state bodies and society over lawyers' compliance with ethical standards, the absence of consideration of the instrumentation for the implementation of international standards in the functioning of institutions of the national legal system, and others. Among the ways to overcome the outlined problems, we see normative regulation of the process of ratification of international agreements that define ethical standards of the legal profession, implementation of international ethical standards into national normative acts (codes of conduct or ethical guidelines for lawyers in different fields), improving the quality of activities of qualification commissions for monitoring compliance with professional ethical rules in legal practice, the activity of which must be clearly regulated, development of a system of theoretical education, practical training, training, and qualification upgrading of lawyers that would be oriented towards international ethical standards of the legal profession, creation of independent mechanisms for monitoring compliance with ethical standards of the legal profession, such as ethics commissions or ombudsmen, which could consider complaints about violations of ethical norms, collaboration with international organizations involved in the development and implementation of international ethical standards for the legal profession.

Keywords: legal system; legal profession; implementation; international standard; national legislation; international agreements; ratification; ethical norms; code of ethics; qualification commission; ombudsman; rights of citizens.

⇒ Шевченко, Л. А. (2024). Імплементация міжнародних етичних стандартів юридичної діяльності у правову систему України. *Криміналістика і судова експертиза*. Вип. 69. С. 153—162. DOI: 10.33994/kndise.2024.69.14.